

Утварэнне прыслоўяў

Урок беларускай мовы ў 7 класе

І. В. Яўсеенка,

настаўнік беларускай мовы і літаратуры

вышэйшай катэгорыі

Рэчыцкага раённага ліцэя

Мэта: паглыбленне ведаў вучняў аб спосабах утварэння прыслоўяў, навучэнне ужываць прыслоўі ў вусным і пісьмовым маўленні, узбагачэнне лексічнага і фразеалагічнага запасу мовы вучняў.

Задачы:

- развіваць уменні ўтвараць прыслоўі рознымі спосабамі;
- садзейнічаць развіццю ў вучняў уменняў параўноўваць, аналізаваць, выказваць уласныя меркаванні, абагульняць, рабіць высновы;
- ствараць умовы для развіцця моўнай кампетэнцыі, навыкаў рэфлексійнай дзейнасці;
- спрыяць выхаванню пачуцця павагі да роднага слова.

Абсталяванне: маршрутны ліст, мультымедычная прэзентацыя.

Ход урока

I. Арганізацыйны этап

Дзейнасць настаўніка.

Арганізуе пазнавальную дзейнасць навучэнцаў, стварае спрыяльную эмацыйную абстаноўку.

Дзейнасць навучэнцаў.

Правяраюць сваю гатоўнасць да ўрока.

II. Этап актуалізацыі ведаў

– З якой часцінай мовы вы пазнаёміліся на папярэдніх уроках? Ці добра вы засвоілі тэму?

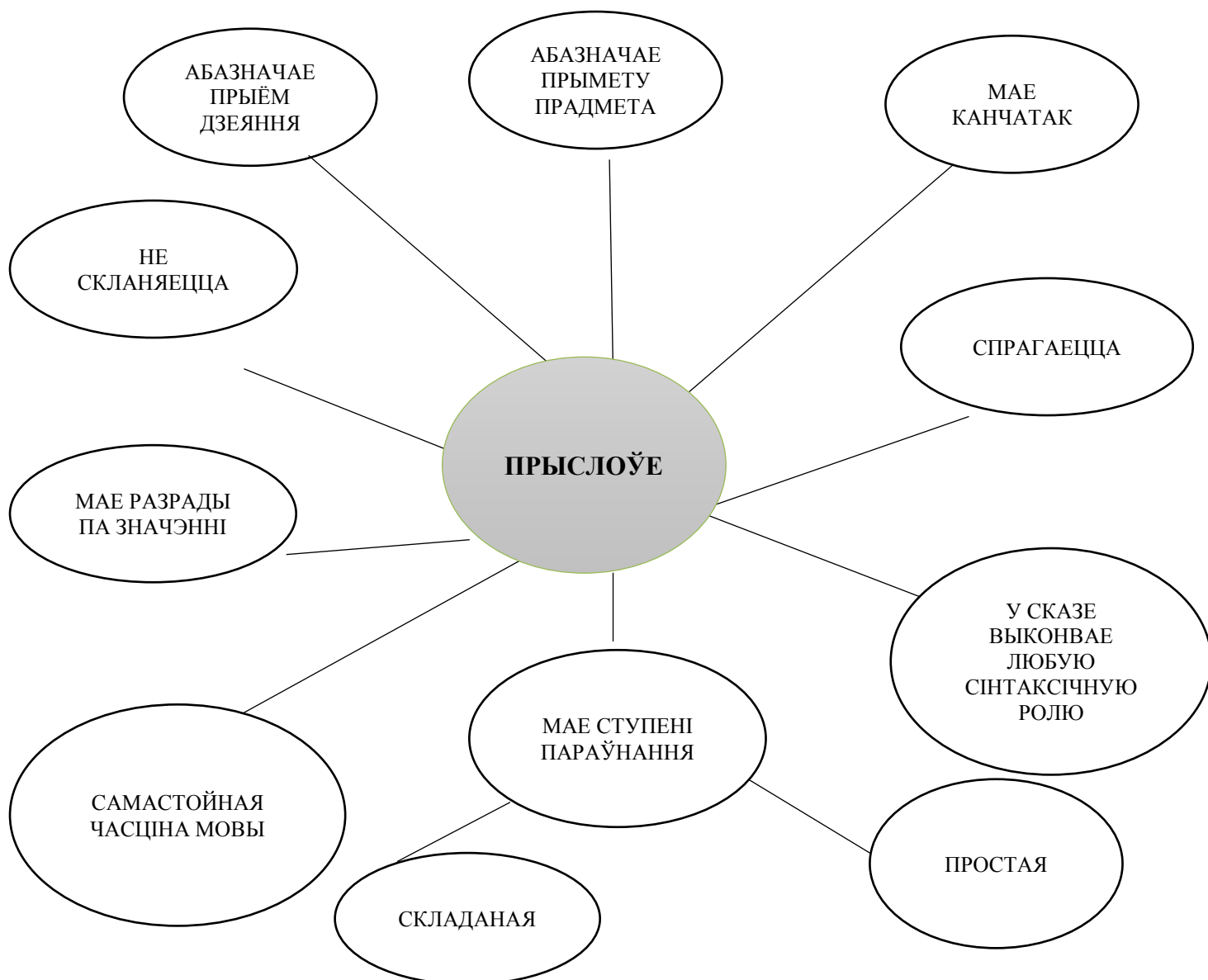
Настаўнік раздае вучням маршрутныя лісты. У маршрутным лісце дадзена інфармацыя пра прыслоўе як часціну мовы. Навучэнцам трэба закрэсліць у кластары тую інфармацыю, якая не адносіцца да прыслоўя. Адзін вучань працуе з кластарам каля дошкі, астатнія правяраюць і выпраўляюць памылкі ў сваіх маршрутных лістах.

Маршрутны ліст «Спосабы ўтварэння прыслоўяў»

Прозвішча	Імя	Клас

1. Я ў пачатку ўрока 😞😐😄.
2. Кластар «Прыслоўе»

3. Уважліва прачітайце тэкст, знайдзіце прыслоўі. Замяніце выдзеленыя словы (калі гэта магчыма) прыслоўямі.

*З радасцю і з бодем пад'язджаю я кожны раз да родных сваіх мясцін. Гледзячы на тым, з якога боку ідзе дарога да роднага кутка, ад Гомеля ці ад Мазыра пачынаюцца гарады, станцыі, вёскі, на якія не магу ўжо глядзець без хвалявання. Рэчыца, Васілевічы, Мазыр – для мяне не проста назвы паселішчаў, а як бы жывыя істоты, таварышы маладосці. Чым бліжэйшая дарога да Глінішчаў, тым бліжэйшыя, даражэйшыя таварышы выходзяць насустрач. **Хуткі** быў час сустрэчы. (Паводле І. Мележа.)*

– Што аб'ядноўвае гэтыя прыслоўі? (Спосаб утварэння)

– Назавіце яго. (Прыставачны і суфіксальны.)

4. Замяніце фразеалагізм адным словам-прыслоўем. Вызначыце спосаб іх утварэння (графічна).

1. Як кот наплакаў –

2. Хоць вока выкалі –

3. Адным махам –

4. Край свету –

5. Хоць касой касі –

6. Чорным па беламу –

7. Душа ў душу –

8. Як у аптэцы –

5. Зрабіце пераклад. Вызначыце спосаб утварэння прыслоўяў (графічна).

Напротив –

Навсегда –

Неглубоко –

Настолько –

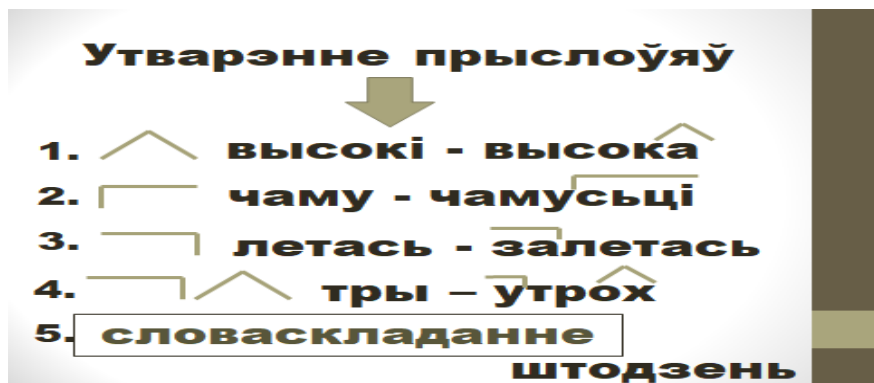
6. Марфалагічны разбор аднаго прыслоўя на выбар з тэксту (№ 3), вызначыць спосаб яго ўтварэння.

7. Я ў канцы ўрока ☹️😊😊.

Настаўнік паведамляе вучням, што на ўроку вучні таксама будуць вучыцца складаць графічную схему, вызначаць выпадкі ўжывання ў ролі прыслоўяў фразеалагізмаў, а таксама ўдасканалваць правапісныя навыкі.

III. Вывучэнне новага матэрыялу

Настаўнік знаёміць навучэнцаў з правілам «Утварэнне прыслоўяў»

Праца з падручнікам

- 1) Работа ў парах з правілам на с. 118, с. 123: выпісаць спосабы ўтварэння прыслоўяў. Настаўнік прапаноўвае эталон на слайдзе.
- 2) 2 вучні на дошцы выконваюць практыкаванне 200 (с. 124): запісваюць прыслоўі і вызначаюць спосаб іх утварэння. Каб не дапусціць памылкі, карыстаюцца правілам на с. 124.

Фізкультхвілінка

Настаўнік чытае тэкст, як толькі дзеці чуюць прыслоўе, яны павінны прысесці.

*Кожную раніцу, выцягнуўшыся ва ўвесь рост, успомніце: «Я – чалавек, гатовы стаць **побач** ці **наперадзе**. Працягнуць руку дапамогі. **Лёгка** нахіліцца да малога ці слабага. Павярнуцца да тых, хто адстаў. Дацягнуцца да мора. Апусціцца і падняцца пасля няўдачы. **Глыбока** ўздыхнуць аб тым, што не збылося, і усміхнуцца таму, што **абавязкова** збудзецца».*

Праца з маршрутным лістом

- 1) Давайце ўспомнім, што такое фразеалагізм. (*Адказы дзяцей.*) А зарас вам неабходна выканаць 4 заданне маршрутнага ліста: замяніць фразеалагізмы адным словам-прыслоўем і вызначыць спосаб утварэння прыслоўяў.
- 2) У 5 заданні маршрутнага ліста вам трэба зрабіць пераклад і вызначыць спосаб утварэння прыслоўяў.

IV. Кантрольна-ацэначны этап

Вучні зноў вяртаюцца да тэксту ў маршрутных лістах. Ім неабходна вызначыць спосаб утварэння прыслоўяў, абазначыць яго графічна, зрабіць марфалагічны разбор аднага прыслоўя (на выбар).

V. Дамашняе заданне

§ 23–25, карыстаючыся прыёмам «Заданне для аднакласніка», падрыхтаваць 5 прыкладаў прыслоўяў, якія ўтвораны прыставачным, суфіксальным і прыставачна-суфіксальным спосабам.

VI. Падвядзенне вынікаў, каменціраванне адзнак.

VII. Рэфлексія

– Як мы сёння папрацавалі на ўроку? Адкажыце прыслоўямі.